

שקבלת בסוף אמרה. איך הכל מודים? הלא אנו רואים שמחולקים בזה! ואולי אפשר ליישב דרבי ינאי סובר שמחולקים רק בהסתדרות איך לסדרם בכתובים, אבל לגבי איך שאמרם – הכל מודים שקבלת בסוף אמרה. אבל קושיא גדולה יש להקשות על פירוש רשי ז"ל בגמרא שהבאתי לעיל במה שכתב וז"ל: נראה בעיני ששיר השירים אמרו לעת זקנתו – עכ"ל. והרי זה היפך מפשיטותו של רבי ינאי ולהיפך מהזקנה וסיעתו. ומה גם דרש"י בעצמו מביא בהתחלת פירושו לשיר השירים דברי רבי עקיבא ששיר השירים קודש קדשים ושלא היה העולם כדאי כיום שניתן בו שיר השירים. ומעתה, האם שכח רש"י ז"ל הפסוק זיהי לעת זקנת שלמה נשיו המו את לבבו וגו'? ואולי אפשר להעמיס בדברי רש"י ז"ל שבאמת גם רש"י סובר דקבלת בסוף אמרה, ומה שפירש רש"י כך הוא רק על מה שמובא בגמרא סדר הכתובים משלי קבלת ושיר השירים. על זה אמר נראה בעיני שאמרו לעת זקנתו – והוא משום שהיה קשה לו מדוע סדרו בכתובים שיר השירים לבסוף? והלא מסתבר שאמרו בעת שהיה שלמה במדרגה היותר גבוה והיינו לאחר שהוקם המקדש. ועל זה מתרץ – נראה בעיני שאמרו לעת זקנתו. כונתו למה שאמרו חז"ל: איזהו זקן? זה שקנה חכמה. והיינו שבאמת אמרו לאחר שנבנה בית המקדש, שאז היה במדרגה היותר גבוה, ואז נקרא לעת זקנתו כיון שאז קנה החכמה לאחר החלום שלו, ורק אז היה ראוי לומר שיר השירים שהוא קודש קדשים, ולא לעת זקנת שלמה בשנים – כיון שאז לא היה במדרגה גבוה כל כך. ומה שמסדר בגמרא בסדר הכתובים שיר השירים לבסוף הוא משום דמעלין בקדש לפיכך סדרו שיר השירים שהוא קדש קדשים לבסוף, כך נ"ל ליישב דעת רשי ז"ל.

מכל הלין גמרת בדעתי לסדר שלושת הספרים כעין פשר והכרעה – דכיון שיש רוב דעות שקבלת בסוף אמרה, ומסתבר יותר ששיר השירים אמרו לעת שקנה החכמה אחר שהוקם המקדש בשנים הראשונות של מלכותו, לפיכך סדרתי כרבי יונתן שיר השירים משלי וקהלת. גם אין זה סתירה כל כך לדברי הזוהר הקדוש שזכר שיר השירים קבלת משלי, כיון שמעמו של הזוהר הקדוש הוא שהם כנגד חסד גבורה ותפארת, (אם כן שיר השירים כנגד חסד), קהלת (כנגד) גבורה, ומשלי (כנגד) תפארת. (לכן שיר השירים סדרנו ראשון והוא כנגד חסד), וכיון שידוע שגבורה היא דין ותפארת הוא רחמים, על כן מהראוי להקדים רחמים לרוגז (ומשום הכי הקדמנו משלי לקהלת). ועוד כי הלא הלא גם רשב"י עצמו בתיקוני זוהר שהבאתי לעיל סידר כרבי יונתן באמרו: שיתער ברתא דמלכא בשיר השירים משלי וקהלת.

הקדמה ואזהרה לנכנס לטייל בפרדס.

ויען כי שיר השירים הוא מקור חכמת הקבלה וכולו תוארים של זכר ונקבה, ותפארת אברי הגוף עם דברי אהבה וענייני הזדווגות ונשיקות של אב ואם, בן ובת או התן וכלה, ויכול הקורא לחשוב ח"ו שיש למעלה ענינים גשמיים כאלה, לכן אמרתי כי נהוץ להעתיק כאן מעט מן המעט כטיפה מן הים מה שהזוהר בזה רשב"י וחבריא הקדושה וכל חכמי הקבלה. וזה לשון האריז"ל בריש ספר 'כנפי יונה': דע שדוקא כדי להבין ניתן לנו רשות לעשות משל באברי גופנו כמו שכתוב 'ומבשרי אהזה אלוה'. אבל אתה, חכם וטהר רעיונד לדעת כי למעלה אין שום דבר גשמי חלילה, ומן קודם האצילות אין לנו רשות לעסוק בו ולא